

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U000104

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 08-01-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ НУБіП України 402 С від 18.03.2025

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ткач Назар Максимович

2. Nazar M. Tkach

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Економіка підприємств та галузей національного господарства

Дата захисту: 28-02-2025

Спеціальність за освітою: 051 «Економіка»

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 126

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 68.01.75, 06.71.07, 06.75.13

Тема дисертації:

1. Ефективність виробництва нішевих сільськогосподарських культур на засадах сталого розвитку
2. Efficiency of production of niche agricultural crops, based on sustainable development

Реферат:

1. Дисертаційне дослідження присвячене аналізу й обґрунтуванню напрямів підвищення економічної ефективності виробництва нішевих сільськогосподарських культур в Україні на основі принципів сталого розвитку. В умовах сучасних викликів, пов'язаних із кліматичними змінами, економічною нестабільністю та геополітичними загрозами, виробництво нішевих культур стає однією з ефективних стратегій для українського аграрного сектору. Вирощування таких культур може слугувати як засобом диверсифікації сільськогосподарської діяльності, так й інструментом підвищення прибутковості малих і середніх фермерських господарств. Нішеві культури, зокрема такі як гречка, коноплі, нут та інші менш поширені культури, відзначаються підвищеним інтересом споживачів на внутрішньому та зовнішньому ринках, що зумовлює актуальність розроблення методів підвищення їх ефективності. У дослідженні висвітлено сучасний стан вирощування нішевих культур в Україні, проаналізовано їхню структуру, площі посівів і основні тренди,

що характеризують цей напрям. Виявлено, що розвиток нішевого виробництва стримується низкою факторів, серед яких недостатня підтримка малих фермерських господарств, обмежений доступ до інвестицій і сучасних технологій, а також низький рівень інформаційного забезпечення фермерів про переваги і перспективи вирощування таких культур. Окрім цього, економічний стан України, погіршений військовими діями, ставить перед аграрним сектором додаткові виклики, як-от проблеми з доступом до ринків, логістикою та відсутністю стабільного державного фінансування. У рамках дослідження запропоновано інноваційні підходи для підвищення ефективності вирощування нішевих культур. Зокрема, автор акцентує увагу на важливості впровадження сучасних технологій, в тому числі цифрове землеробство, системи моніторингу за допомогою дронів, автоматизовані системи зрошення та використання мобільних додатків для управління виробництвом. Це дозволяє оптимізувати використання ресурсів, підвищити врожайність та зменшити витрати на виробництво. Впровадження технологій точного землеробства забезпечує не лише економічні вигоди, але й позитивний екологічний ефект завдяки більш раціональному використанню води, добрив та засобів захисту рослин. Особливе місце у дослідженні відведено перспективам органічного виробництва нішевих культур, що відповідає зростаючому попиту на екологічно чисту продукцію на внутрішньому та міжнародному ринках. Показано, що органічні нішеві культури, такі як амарант, льон, коноплі, можуть мати значний експортний потенціал, оскільки відповідають європейським стандартам сталого розвитку та забезпечують високу додану вартість для виробників. Запропоновані автором рекомендації передбачають розвиток системи екологічної сертифікації для органічних виробників, зменшення використання хімічних добрив та підтримку практик біорізноманіття, що створить додаткові конкурентні переваги для українських виробників на міжнародному ринку. У дисертації представлено моделювання індексу нішевості для оцінки потенціалу розвитку конкретних нішевих культур в державі чи в окремих її регіонах. Цей індекс дозволяє кількісно оцінити перспективність вирощування певних культур залежно від їх поточної посівної площі. Використання індексу нішевості може стати інструментом для органів державної влади при розробленні програм підтримки і сприяння розвитку сільського господарства. Запропонований алгоритм дозволяє визначити культури, які мають високий потенціал для зростання, що може сприяти підвищенню ефективності аграрного виробництва в Україні загалом. Одним із ключових аспектів дослідження є пропозиції щодо залучення інвестицій для розвитку виробництва нішевих культур і реалізації проектів довгострокового інвестування. У взаємозв'язку з цим автор обґрунтовує важливість залучення агровиробниками різного роду грантів в умовах воєнного стану і повоєнного відновлення для розвитку виробництва нішевих культур.

2. The dissertation research is devoted to the analysis and substantiation of directions for increasing the economic efficiency of the production of niche agricultural crops in Ukraine based on the principles of sustainable development. In the conditions of modern challenges related to climate changes, economic instability and geopolitical threats, the production of niche crops is becoming one of the effective strategies for the Ukrainian agricultural sector. Cultivation of such crops can serve as a means of diversification of agricultural activities, as well as a tool for increasing the profitability of small and medium-sized farms. Niche crops, in particular such as buckwheat, hemp, chickpeas and other less common crops, are marked by increased interest of consumers in the domestic and foreign markets, which determines the urgency of developing methods to increase their efficiency. The research highlights the current state of cultivation of niche crops in Ukraine, analyzes their structure, cultivated areas and the main trends characterizing this direction. It was found that the development of niche production is restrained by several factors, including insufficient support for small farms, limited access to investments and modern technologies, as well as a low level of information provision to farmers about the advantages and prospects of growing such crops. In addition, the economic condition of Ukraine, worsened by the military actions, poses additional challenges to the agricultural sector, such as problems with access to markets, logistics and the lack of stable government funding. In the framework of the research, innovative approaches are proposed to increase the efficiency of growing niche crops. In particular, the author focuses on the importance of implementing modern technologies, including digital agriculture, monitoring systems using drones, automated irrigation systems and the use of mobile applications for production management. This allows you to optimize the

use of resources, increase productivity and reduce production costs. The introduction of precision farming technologies provides not only economic benefits, but also a positive environmental effect due to more rational use of water, fertilizers and plant protection products. A special place in the research is devoted to the prospects of organic production of niche crops, which meets the growing demand for ecologically clean products on the domestic and international markets. It has been shown that organic niche crops such as amaranth, flax, hemp can have significant export potential, as they meet European standards of sustainable development and provide high added value for producers. The recommendations proposed by the author provide for the development of an ecological certification system for organic producers, the reduction of the use of chemical fertilizers and the support of biodiversity practices, which will create additional competitive advantages for Ukrainian producers on the international market. The dissertation presents the modeling of the niche index for assessing the development potential of specific niche cultures in the state or in its individual regions. This index makes it possible to quantitatively assess the prospects of growing certain crops depending on their current sown area. The use of the niche index can become a tool for state authorities when developing programs to support and promote the development of agriculture. The proposed algorithm allows you to identify crops that have a high potential for growth, which can contribute to increasing the efficiency of agricultural production in Ukraine in general. One of the key aspects of the research is proposals for attracting investments for the development of production of niche crops and the implementation of long-term investment projects. In connection with this, the author substantiates the importance of the involvement of various types of grants by agricultural producers in the conditions of martial law and post-war recovery for the development of the production of niche crops.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Мірзоева Т. В., Ткач Н. М. Обґрунтування доцільності розвитку галузі коноплярства. Приазовський економічний вісник. 2022. Вип. 1 (30). С. 17–23.
- Мірзоева Т. В., Ткач Н. М. Перспективи розвитку торгівлі лікарськими рослинами. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка. 2022. Вип. 11. С. 52–59.
- Ткач Н. Перспективи вирощування нішевих сільськогосподарських культур для малого агробізнесу України. Економіка та суспільство. 2022. № 49. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2325>.
- Ткач Н. Роль нішевих сільськогосподарських культур у забезпеченні продовольчої безпеки України. Економіка та суспільство. 2024. № 66. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4659>.

Наукова (науково-технічна) продукція: сукупність теоретико-методичних і прикладних підходів щодо підвищення ефективності виробництва нішевих культур на засадах сталого розвитку

Соціально-економічна спрямованість: запропоновано нове вирішення важливого наукового завдання щодо підвищення ефективності виробництва нішевих сільськогосподарських культур на засадах сталого розвитку

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0118U100077

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мірзоева Тетяна Володимирівна
2. Tetiana V. Mirzoieva

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0034-6138

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Височанська Марія Ярославівна
2. Mariia Y. Vysochanska

Кваліфікація: доктор економічних наук, с.д., 08.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2116-9991

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут агроєкології і природокористування Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 13722479

Місцезнаходження: вул. Метрологічна, буд. 12, Київ, 03143, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Черевко Ірина Василівна

2. Iryna V. Cherevko

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8411-6136

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет природокористування

Код за ЄДРПОУ: 00493735

Місцезнаходження: вул. Володимира Великого, буд. 1, Дубляни, Львівський р-н., 80381, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Степасюк Людмила Михайлівна

2. Liudmyla M. Stepasiuk

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.06.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7258-9243

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Томашевська Ольга Анатоліївна

2. Olha A. Tomashevaska

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.07.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2444-7259

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Байдала Вікторія Володимирівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Байдала Вікторія Володимирівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Боярчук Сергій Васильович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна